

Vezměte, prosíme, na vědomí, že text článku odpovídá platné právní úpravě ke dni publikace.

Webová doména aneb nekalé praktiky ve virtuálním světě

Virtuální reklama je v dnešní době alfou a omegou úspěchu, a mít své vlastní webové stránky je opravdu nutností. Tyto webové stránky však mohou existovat pouze na registrované webové adrese, jež je kódována zápisem čísel (nyní i písmen) označovaným jako IP adresa, k němuž se (pro snadné dohledání bez nutnosti zapamatovat si tyto „souřadnice“) přiřazuje určité doménové jméno. A právě o doménová jména či webové domény je ve virtuálním světě sváděn nelítostný boj.

Doména je ...

V prostředí internetu jsou jednotlivé uzly sítě, tedy počítače poskytující ostatním určité služby, identifikovány přenosovými protokoly, tzv. IP adresami, které jsou celosvětově unikátní. Tyto IP adresy jsou tvořeny jako zápis čísel (u novějších IP adres zápis kombinace čísel a písmen), který je jednak velmi obtížně zapamatovatelný a z marketingového hlediska pro zákazníka (uživatele internetu) též zcela neatraktivní. Proto byl vytvořen systém doménových jmen (Domain Name Systém) fungující obdobně jako telefonní seznam, kdy jsou k jednotlivým IP adresám přiřazována doménová jména.[1] Doménu tak lze zjednodušeně označit jako **internetovou adresu**, na níž je umístěna webová stránka s určitým obsahem.

Zatímco technické vymezení domény je poměrně jednoznačné, s právním vymezením je situace o něco komplikovanější. Jednak současná právní úprava postrádá právní předpis, který by doménovou problematiku výslovně upravoval, a dále pak doménová jména nejsou chráněna na veřejnoprávní úrovni (jak je tomu kupříkladu u ochranných známek). V oblasti internetových domén proto nezbyvá než průřezově pracovat s několika vybranými instituty, které lze na doménovou problematiku analogicky aplikovat.

Před rekonstrukcí soukromého práva byla doména někdy označována za tzv. **jinou majetkovou hodnotu** ve smyslu § 118 odst. 1 zákona č. [40/1964](#) Sb., občanský zákoník, která by mohla být předmětem vlastnického práva. Nejvyšší soud České republiky byl však opačného názoru, který vyjádřil mimo jiné v rozhodnutí ve věci spis. zn. 23 Cdo 3407/2010 ze dne 19. dubna 2012, podle něhož nelze na doménu pohlížet jako na absolutní majetkové právo, ale spíše jako na **relativní majetkové právo**. Pojem jiné majetkové hodnoty byl ze zákona č. [89/2012](#) Sb., nového občanského zákoníku vypuštěn (dále jako „občanský zákoník“ nebo „OZ“), nabízelo by se tak vymezení domény jako **práva k věcem nehmotným** dle § 979 občanského zákoníku. S ohledem na systematické zařazení § 979 OZ by však doména jako právo k věcem nehmotným mohla teoreticky být předmětem vlastnického práva. Odborná literatura se kloní spíše k pojetí práva k doménovému jménu jakožto relativního majetkového práva, nicméně to, jaké pojetí se nakonec prosadí, ukáže až nová soudní praxe.

Tento článek dále pracuje s pojetím domény coby relativního majetkového práva. To v sobě zahrnuje užívání elektronických služeb, které jsou registrátorem poskytovány držiteli webové domény. Uzavřením smlouvy s registrátorem držitel domény získává pouze právo s ní nakládat, jejím vlastníkem se ale nestává. Ovšem ani registrátora[2] nelze označit za výlučného vlastníka s absolutním majetkovým právem k webové doméně. Jde totiž o společnost s přístupem do registru domén, která pro uživatele jejich domény spravuje.

Porušování práva k webové doméně

Ačkoli webová doména zřejmě nemůže mít dle platné právní úpravy a související judikatury svého výlučného vlastníka a virtuální svět je ovládán **zásadou „kdo dřív přijde, ten dřív mele“**, jsou zde přesto osoby, jejichž právo k doméně je silnější než právo toho, kdo si na sebe dané doménové jméno registroval jako první. Typicky se bude jednat o společnost, která je vlastníkem registrované ochranné známky, případně může jít též o fyzickou osobu, jež je známá široké veřejnosti. Neoprávněnou registrací doménového jména pak mohou být porušována právě práva těchto osob.

V modelové situaci se kupříkladu společnost X specializuje na výrobu a prodej určitého mezi zákazníky známého a oblíbeného produktu, třeba jednorožců z hypoalergenního plyše, a vlastní slovní ochrannou známkou „Hypounicorn“, jež se na tyto její produkty vztahuje. Jiná společnost Y vyrábějící také plyšové hračky si všimne úspěchu společnosti X a zaregistruje si na sebe doménu hypounicorn.cz, kterou začne využívat k nabídce svých konkurenčních produktů. V nastíněné situaci tak společnost Y zasahuje do práv společnosti X.

Popsané jednání by bylo zjevně v rozporu s dobrými mravy soutěže, a společnost Y by se tak dopouštěla **nekalosoutěžního jednání ve smyslu § 2976 odst. 1 OZ**. Pro naplnění generální klauzule nekalé soutěže totiž postačuje, pokud je jednání způsobilé přivodit újmu jiným soutěžitelům či zákazníkům. K samotné újmě však vůbec dojít nemusí. Zde by tedy hrozila újma jak společnosti X, tak zákazníkům uváděným v omyl, že se dostali na webové stránky společnosti X, a předpokládajícím, že jsou jim nabízeny produkty určité kvality a značky.

Doménovní spekulanti pak velmi často svým nekalosoutěžním jednáním kromě generální klauzule naplní i některou ze speciálních skutkových podstat uvedených demonstrativním výčtem v ustanovení § 2976 odst. 2 OZ. Nejčastěji přitom půjde o klamavou reklamu či parazitování na pověsti. Za určitých okolností (způsobení újmy ve větším rozsahu či opatření výhod pro sebe nebo pro jiného ve větším rozsahu) by mohlo dojít až k přesahu do trestněprávní oblasti, kdy by se osoba neoprávněně užívající doménové jméno mohla dopustit i **trestného činu porušení předpisů o pravidlech hospodářské soutěže** ve smyslu § 248 trestního zákoníku.

Pokud by navíc název modelové společnosti X byl Hypounicorn, s. r. o., společnost Y by užíváním předmětné domény také zasahovala do jejího **práva k obchodní firmě**. Poškozená společnost by tak měla dle § 135 odst. 1 OZ právo po společnosti Y požadovat, aby se takového jednání zdržela a/nebo aby odstranila jeho škodlivý následek. V případě, že by poškozenou osobou byla veřejně známá fyzická osoba, jejíž jméno by bylo použito ve znění webové domény (jménocelebrity.cz), bylo by možné toto jednání považovat za zásah do jejího Listinou základních práv a svobod garantovaného **práva na ochranu osobnosti**.

Obrana proti neoprávněným zásahům do práva k doméně

Jak vyplývá z výše uvedeného, právní vztahy související s doménami jsou vztahy **soukromoprávními**. Práva k doménovým jménům tak nejsou chráněna na veřejnoprávní úrovni, a poškozená osoba se tudíž ochrany svého práva musí iniciativně domoci sama.

Jde-li o nekalou soutěž, soutěžitel či spotřebitel jakožto osoba, jejíž právo bylo nekalou soutěží ohroženo nebo porušeno, může na základě § 2988 OZ po rušiteli požadovat, aby se takového jednání zdržel a/nebo aby odstranil závadný stav. Dále může po rušiteli požadovat přiměřené zadostiučinění, náhradu škody či případně vydání bezdůvodného obohacení.

Prvním krokem by tak vždy měla být nejprve výzva k rušiteli, aby se škodlivého jednání zdržel, případně odstranil jeho škodlivý následek. Tím může být například převedení domény, respektive práva k užívání domény na poškozeného. Pokud však domluva s rušitelem není možná, anebo je možná pouze za zcela nevýhodných podmínek pro poškozeného (spekulant sice bude ochoten na poškozeného doménu převést, avšak za extrémně vysokou cenu), nabízí se zde jak soudní, tak **alternativní řešení sporu o doménu**.

Až do rozhodnutí Nejvyššího soudu České republiky ve věci spis. zn. 23 Cdo 3895/2011 ze dne 17. prosince 2013, respektive až do 1. března 2015, bylo možné **spory ohledně domény s koncovkou .cz** mezi držitelem doménového jména a třetí osobou (typicky poškozeným) řešit bez dalšího formou rozhodčího řízení u Rozhodčího soudu při Hospodářské komoře České republiky a Agrární komoře České republiky (dále jen „Rozhodčí soud“). Takový postup byl přípustný na základě tzv. veřejné rozhodčí nabídky, kterou držitel doménového jména činil automaticky uzavřením smlouvy s registrátorem, správcem vybrané domény. Prohlášení o veřejné nabídce však bylo v rámci smlouvy uzavírané adhezním způsobem neodvolatelné, a tedy dle názoru Nejvyššího soudu absolutně neplatné. Zájmové sdružení CZ.NIC proto reagovalo úpravou Pravidel alternativního řešení sporů o doménová jména s koncovkou .cz, jež lze aplikovat pouze na spory týkající se takových domén registrovaných či prodloužených po 1. březnu 2015, přičemž spor je řešen nezávislým odborníkem, expertem (případně panelem), zapsaným v seznamu vedeném Rozhodčím soudem.

Toto alternativní řešení již ale nově nemá povahu rozhodčího řízení, a tedy není ani překážkou věci rozhodnuté. Nebrání tudíž tomu, aby bylo o sporné doméně současně vedeno i klasické soudní řízení. Alternativní řešení sporů probíhá u Rozhodčího soudu na online platformě a ve srovnání se soudním řízením je rychlejší a méně nákladné (byť podléhá poplatkové povinnosti). Na rozdíl od soudního řízení v něm ale nelze přiznat náhradu nákladů řízení či náhradu škody a vydané rozhodnutí nemůže být exekučním titulem. O blokaci sporného doménového jména je navíc nutné zažádat zvlášť, neboť předběžné opatření zde s ohledem na ustanovení § 77 odst. 1 písm. a) občanského soudního řádu nepřipadá v úvahu.

Co se týče řešení sporů z domén s koncovkou .eu, to je v souladu s principy a pravidly Evropské komise obsaženými v nařízení EC 874/2004 zajišťováno Rozhodčím soudem. Jeho principy jsou obdobné alternativnímu řešení sporů o domény s koncovkou .cz a probíhá taktéž online. Pokud jde o alternativní řešení sporů z generických domén nejvyšší úrovně (.com, .net, .org atd.)[3], jedná se opět o online postup, zaštiťovaný Světovou organizací průmyslového vlastnictví (WIPO), přičemž se postupuje podle pravidel UDRP (Uniform Dispute Resolution Policy and Rules). Podle UDPR je navíc možné alternativně řešit též spory z některých národních domén nejvyšší úrovně (třeba z domén s koncovkou .ch nebo .nl), jejichž úplný seznam je k dispozici na webových stránkách WIPO.[4]

Vždy je zde však možnost doménový spor řešit klasicky **soudní cestou**, a to podáním žaloby u příslušného krajského soudu. V určitých situacích je vhodné i podání návrhu na nařízení předběžného opatření, jímž by bylo rušiteli po dobu soudního sporu zabráněno v dalším zneužívání sporné domény. Podmínkou pro vydání předběžného opatření je však dle § 75b odst. 1 občanského soudního řádu složení jistoty ve výši 50 000 Kč. Je ale nutné počítat s tím, že soudní řešení sporu může být časově náročné.

Závěr

Vzhledem k tomu, že doménové jméno představuje prakticky nevyčíslitelnou a marketingovou hodnotu, která současným platným právem není chráněna na veřejnoprávní úrovni (jak tomu je např. u ochranných známek), je vhodné si „své“ doménové jméno registrovat zavčas a následně zvážit i možnost ochrany své značky (označení používaných při podnikání) registrací příslušné ochranné známky.

Došlo-li však již k „prošvihnutí“ preventivní fáze a spor je nevyhnutelný, měl by poškozený uvážit, čeho se vlastně chce domoci, a nakolik je jeho soupeř ochoten spolupracovat nebo dodržet, co by bylo výsledkem alternativního řešení daného sporu. Teprve podle tohoto vyhodnocení by měl zvolit buď soudní anebo alternativní způsob řešení doménového sporu, přičemž rozhodně není od věci se o volbě vhodné strategie poradit i s odborníkem z oboru práva.

Mgr. Veronika Tomanová,
advokátní koncipientka

[Mališ Nevrkla Legal, advokátní kancelář, s. r. o.](#)

Longin Business Center
Na Rybníčku 1329/5
120 00 Praha 2

Tel.: +420 296 368 350

Fax: +420 296 368 351

e-mail: law.office@mn-legal.eu

[1] O doménách a DNS; dostupné na [www](#), k dispozici >>> [zde](#).

[2] Jejich seznam je dostupný na [www](#), k dispozici >>> [zde](#).

[3] Jejich seznam je dostupný na [www](#), k dispozici >>> [zde](#).

[4] Seznam je dostupný na [www](#), k dispozici >>> [zde](#).

© EPRAVO.CZ - Sběrka zákonů , judikatura, právo | www.epravo.cz

Další články:

- [DEAL MONITOR](#)
- [Tři dekády v advokacii a otevřený pohled na to, co profesi i justici nejvíc škodí](#)

- [DEAL MONITOR](#)
- [Vybrané otázky poskytování zdravotních služeb na dálku](#)
- [DEAL MONITOR](#)
- [„Za každou kauzou je živý příběh“](#)
- [Ombudsman na Maltě - základní parametry a role. A v čem bychom se mohli poučit i my v Česku?](#)
- [DEAL MONITOR](#)
- [DEAL MONITOR](#)
- [Rozhovor s JUDr. Veronikou Janoušek Rudolfovou, samostatnou advokátkou specializující se na sportovní právo](#)
- [DEAL MONITOR](#)